

חולקת הגמרא על רבי חייא: ולית הלכתא כוותיה דרבי חייא. (17)

מתניתין:

ט-ב **מת אחד מהן** שהיו בספק הטומאה, כיצד יגלח והרי כיון שספק טהור הוא אינו יכול לגלח:

אמר רבי יהושע: יבקש אחד מן השוק שיודר כנגדו כנזיר על תנאי, ויביאו כאחד את קרבנות הטהרה שיעלו לזה או לזה, ואחר כך יוכל לגלח, וכדמפרש ואזיל.

ואומר אותו שהוא ספק טמא לאותו אחד:

אם טמא הייתי הרי אתה נזיר מיד כדי שתתחייב במלאת ימי נזירותך בקרבן טהרה.

ואם טהור הייתי, ואני הוא זה שחייב עכשיו בקרבנות טהרה, הרי אתה נזיר אחר שלשים יום כדי שתתחייב בקרבנות טהרה שאצטרך להביאם מספק; ועושה כן השני, ומקבל עליו נזירות באופן זה.

וסופרין שלשים יום עד שימלאו ימי נזירותו של אותו אחר, ויתחייב בקרבן טהרה אם הראשון טמא.

ומביאין אחר שלשים יום:

כלומר: ומביא אותו אחד שהוא ספק טמא **קרבן טומאה** בספק, דהיינו חטאת העוף הבאה על הספק [ואינה נאכלת], וכן עולת העוף מביא הוא בתנאי שאם אינו נזיר טמא יהא לנדבה, ואשם — שאינו יכול להביא על תנאי של נדבת שלמים — אינו מביא כלל, ואינו מעכבו מלמנות נזירות טהרה.

ומביאין שניהם **קרבן טהרה** אחד כדי להתיר אותו שהוא ספק טמא בתגלחת.

ואומר אותו שהוא ספק טמא: **אם אני הוא הטמא**, הרי **קרבן טומאה** שאני מביא שלי הוא, כלומר: קרבן ודאי הוא, ו**קרבן טהרה** שאנו מביאים יהא **שלך**, שהרי עכשיו מלאו ימי נזירותך אם אני טמא הייתי.

ואם אני הוא הטהור [וחכירי שמת הוא הטמא] הרי **קרבן הטהרה שלי**, ואילו אתה הרי אינך חייב בקרבן שעל צד זה לא קבלת עליך נזירות כלל.

וקרבן **טומאה** שאני מביא הוא **בספק**, כלומר: מדין ספק אני מביאו, ואף שכלפי שמיא איני חייב בקרבן.

ונראה מדבריו שהנידון הוא משום נגיעה במקומות המטונפים, ומשום נטילת כינה. ואולם הרא"ש כתב: "כשהוא מתפלל מהו לחכך בבגדו בית השחי ובית הערוה", ומשמע שהנידון הוא משום השרת השיער באותן מקומות, וצריך ביאור מה ענין תפלה לכאן.

17. אם "ולית הלכתא כוותיה" עולה רק על דברי רבי חייא האחרונים, או אף על שלפניו,

וב"עין משפט" ציין לשולחן ערוך אורח חיים [צב ז] "מקום המטונף היינו מקומות המכוסין באדם לפי שיש בהם מלמולי זיעה וכן אם חיכך הראש, וכתב הרמ"א: ולכן אסור ליגע במקומות אלא בשעה שעומדים בתפילה או עוסק בתורה וכן בצואת האוזן והאף כי אם על ידי בגד.

וציין גם לסימן צז ג: אם כינה עוקצתו ימשמש בבגדיו להסירה שלא תתבטל כוונתו אבל לא יסירנה בידו.

וסופרין עוד שלשים יום, שהרי כל אחד הוא בספק נזיר, זה משום שמא טמא היה ונפלו הימים הראשונים שמנה, וזה משום שקיבל עליו נזירות לאחר שלשים יום.

ומביאין קרבן טהרה אחד, ואומר: אם אני — ולא חבירי שמת — הוא הטמא, הרי קרבן הטומאה שכבר הבאתי שלי היה, וקרבן טהרה היה שלך, וזה קרבן טהרתי.

ואם אני הוא הטהור, קרבן טהרה שהבאתי היה שלי, וקרבן טומאה שהבאתי לא שלי היה אלא בספק הבאתי, וזהו — שאנו מביאים עכשיו — קרבן טהרתך.⁽¹⁾

אמר לו בן זומא לרבי יהושע: וכי מי שומע לו שידור כנגדו בנזיר!?⁽²⁾

אלא מביא אותו שהוא ספק טמא ביום השלשים:

חטאת העוף הבאה על הספק, ועולת העוף בתנאי של נדבה [ואשם אינו מביא].

ומביא קודם לשניהם עולת בהמה לקרבן טהרתו על תנאי כדמפרש ואזיל.

ואומר: אם טמא הייתי, הרי החטאת מחובתי, והבהמה לעולה תהיה לנדבה.

ואם טהור הייתי, הרי הבהמה לעולה מחובתי כדי שאוכל לגלח, והחטאת מביא אני מספק.

וסופר שלשים יום לתשלום ימי נזירות טהרה אם היה טמא מתחילה.

ומביא במלאת ימי נזרו קרבן טהרה, ואומר:

אם טמא הייתי, הרי העולה הראשונה שהבאתי היתה נדבה, שהרי תגלחת טומאה היתה ולא תגלחת טהרה.

וזה שאני מביא עכשיו היא לחובה.

ואם טהור הייתי, הרי העולה הראשונה

ראה ב"ארזי הלבנון" אות סו* ובציונים שלו אות י.

1. הקשו אחרונים [ראה "ארזי הלבנון" אות סח]: למה צריך הראשון לבקש מהשני שידור לאחר שלשים יום, והרי הוא עצמו יכול לידור ולומר: אם טהור הייתי וכבר הבאתי קרבן טהרה, הרי אני נזיר לאחר שלשים יום, ואז יוכל להביא קרבן טהרה שיעלה לו ממה נפשך או לנזירותו הראשונה או לנזירותו השניה, ולמה צריך שיעשה כן השני; [והשני יקבל על עצמו רק נזירות אחת מיד על הספק]?! [וראה מה שיישב שם ב"ארזי הלבנון"].

ויש מי שכתב בדרך אפשר, שרבי יהושע אמר כן כדי לצאת ידי שיטתו של רבי טרפון

שהיה אומר "לא ניתנה נזירות אלא להפלאה", ואינם יכולים לידור נזירות על תנאי, ולכן צריך שיאמר זה האחר כך: הריני נזיר, ואקיים את הנזירות לכשארצה [ראה נדרים ג ב], ויאמר מיד: הריני נזיר עכשיו לקיים את מה שהתחייבתי אם חבירי טמא היה; ולאחר שלשים יאמר: הריני נזיר עכשיו לקיים את התחייבותי אם חבירי טהור היה.

2. כתבו התוספות לפי גירסת "ארזי הלבנון" על פי ספר "תם דרך": "פירוש, אפילו אם דעתו לידור בנזיר בלא זה שידור כנגדו [כלומר: אפילו אם בלאו הכי היה דעתו לידור בנזיר; בכל זאת] מי שומע לו שידור כנגדו בנזיר בזה הענין מספק להיות נזיר".

חובה, וזו – העולה שאני מביא עכשיו – נדבה.

וזה – החטאת והשלמים שאני מביא עכשיו – שאר קרבני.

אמר על כך רבי יהושע:

אם כן שיעשה כבן זומא, נמצא זה – על הצד שלא היה טמא – מביא קרבנותיו לחצאים, שהרי העולה שהביא קודם ספפר שלשים יום היתה לחובתו, (3) ואילו את החטאת והשלמים (4) אינו מביא אלא לאחר שלשים יום.

ולכך עדיף שידור אחר כנגדו, שהרי אז מביא הוא קודם ספפר שלשים יום את כל קרבן טהרתו, שאם אינו עולה לו הרי עולה לחברו, ואינו מביא קרבן לחצאין.

אבל הודו לו חכמים לבן זומא לעשות כדבריו, ולא לחוש לקרבן לחצאים.

גמרא:

שנינו במשנה: אמר רבי יהושע: נמצא זה מביא קרבנותיו לחצאים:

ומקשה על כך הגמרא: ולייתי [ויביא] לחצאין, ומה רע בכך?!

אמר רב יהודה אמר שמואל:

אכן אין בזה חסרון, ולא אמר רבי יהושע כן אלא לחדד בה את התלמידים. (5)

אמר רב נחמן: אדרבה פתרונו של רבי

יודע שאין בדבריו כלום, ושאר חבריו יהיו מלעיגין עליו, לא ימנע מלשאול כל צרכו; וכדאמרינן במסכת נדה [כז א] יתיב רב פפא וכו' ואחיו עליה, ואמר רבא: אפילו כי האי מילתא, נימא איניש קמיה רביה ולא לישתוק, שנאמר [משלי ל לב]: "אם נבלת בהתנשא", אם נבלת עצמך על דברי תורה סופך להתנשא בה, "ואם זמות יד לפה", ואם שתקת סופך שיהו שואלין ממך ואי אתה יודע להשיבו, ותתן יד לפה.

ולפי דבריו שיודע היה רבי יהושע שאין תשובתו כלום, אם כן בהכרח שלא מטעם "קרבן לחצאין" הטריח רבי יהושע את הנודר להביא אחר כנגדו, ואם כן צריך ביאור למה אמר כן רבי יהושע?!

ובפירושו של ה"ר יוסף אשכנזי ז"ל [שנדפס בשולי פירוש "מלאכת שלמה" על המשניות], מפרש את דברי רבי יהושע [כשם שפירש את המשנה הקודמת], שעושה כן כדי

ולפי גירסא זו, יתירה מזו היה להם לומר, שאם היה רוצה לידור בנזיר שלשים יום, לא יסכים לידור בנזיר ששים יום על הספק, ויתכן שזו היא כוונתם.

3. כי בהכרח שהראשונה היתה לחובתו, שעל ידה הותר לו הגילוח.

4. כי אינו יכול להביא לא את החטאת ולא את השלמים על תנאי של נדבה, ראה תוספות נדה ע א.

5. פירש המפרש: יודע היה רבי יהושע שאין תשובתו כלום, ולא אמר כך אלא כדי לחדד את התלמידים, שיהו נושאים קל וחומר בעצמן, ומה רבי יהושע שיודע בעצמו שאין בדבריו ולא כלום, משיב דבר שאינו משנה, קל וחומר לשאר כל אדם שיכול להשיב על דברי רבו, ואפילו

ויספור שבעה ימים ובשביעי יגלח, וביום השמיני יביא את קרבנותיו, שהמצורע "מחוסר כפורים" הוא, ואסור לאכול בקדשים עד שיביא קרבנותיו; ואם איחר את תגלחתו, אינו מביא את קרבנותיו אלא למחרת.

אבל טמא מת אוכל בקדשים כשיעריב שמשו של יום השביעי לטומאתו, בין שלא היה נזיר ואינו חייב בקרבן, ובין שהיה נזיר טמא מת שהוא חייב בקרבן טומאה, שאין קרבן טומאתו מעכבתו מלאכול בקדשים.

ב. המצורע שאיחר את תגלחתו, אינו מביא

יהושע אינו טוב כמו של בן זומא, כי מאי ליעביד ליה רבי יהושע לדקיה דלא ליפרו [מה יעשה רבי יהושע לחלב שעל בני המעיים שלא יסריחון]?! (6)

כלומר: היות ומביאים הם יחדיו קרבן שלמים בפעם השניה לאחר שלשים יום, ואין ידוע קרבנו של מי הוא, אם כן אי אפשר להניף החלב של השלמים עד שיגלחו שניהם, שהתנופה היא אחר התגלחת, ובין כך ובין כך שמא יסריח החלב. (7)

א. מצורע אסור לאכול בקדשים עד שייתמו ימי חלוטו [שיירפא מן הצרעת] ויגלח,

6. הרא"ש כתב על זה: ולא נהירא פירוש זה, דהא אמרינן כבר שלא אמרה רבי יהושע אלא לחדד בה את התלמידים.

7. א. קושיית הגמרא היא לפי רבי יהודה לעיל במשנה מה א "ושוחט את השלמים ומגלח עליהם", ונמצא שהשחיטה היא קודם התגלחת; ואולם אף לפי שיטתו אינו אלא לכתחילה, אבל בדיעבד יכול לגלח גם על החטאת כמבואר במשנה שם; ואולם הקשו האחרונים: וכי אטו אין יכולים שניהם לגלח כאחד!?

ב. כתב ב"באר משה" שלא דוקא אמרו שיסריח בזמן מועט כזה, אלא שאינו דרך כבוד להמתין עם החלב, ראה שם.

ג. הקשו התוספות: אם כן גם במשנה הקודמת, כשמביאים שני הנזירים קרבן טהרה כאחד [שני פעמים, פעם בתשלום ימי הנזירות ופעם לאחר שלשים יום] הרי יש לחוש שמא יסריח החלב!?

וכתבו התוספות [וכן כתב המאירי]: "הא ודאי אי אפשר לתקנו בענין אחר"; סתמו הראשונים ולא פירשו, למה אי אפשר לעשות - אף כששניהם חיים - כתיקונו של בן זומא!?

שלא יפסיד להביא שני פעמים עולה, וראה גם במאירי כשסיים לפרש את המשנה הראשונה שכתב: "ונמצא עכשיו שלא הפסידו כלום בקרבנותיהם".

ולפירוש זה צריך לכאורה לומר, שלא אמר רבי יהושע שיבקש מאדם שלא עלה על דעתו לידור בנזיר שידור עבורו בנזיר, כי אין סברא שיסכים מאן דהוא לידור עבורו בנזיר ולהביא קרבנות על חשבונו, כדי שלא יצטרך זה להביא קרבנות על חשבונו הוא, [ואין לומר, שהשני מצוה קעביד, ואילו זה מפסיד, שהרי אף הראשון אינו מפסיד כי אם אין העולה לחובתו, הרי הוא מביא נדבה ואף זו מצוה היא]; ובהכרח שהכוונה היא שיבקש מי שחשב בלאו הכי לידור בנזיר ולהביא קרבנות, ועיקר טענתו של בן זומא היתה שלא יסכים לקבל על הספק ששים יום, וכדלעיל בביאור דברי התוספות.

ובפירוש הרא"ש מפרש באופן אחר מה שאמרו "לחדד בה את התלמידים", דהיינו שהיה רוצה רבי יהושע לראות אם יש בתלמידים מי שיאמר כבן זומא, ראה שם ובשיטה מקובצת בשמו.

השמייני, (9) ולכן אינו יכול לקיים "נזירות טומאה" בימי חלוטו וספרו, כשם שאינו יכול לקיים "נזירות טהרה" בימים אלו, ולא עוד אלא שאינו מתחיל למנות את "נזירות הטומאה" אלא לאחר שיביא את קרבנות הצרעת.

ה. תגלחת הטומאה קודמת להבאת קרבנות הטומאה; (10) וקרבת החטאת של נזירות הטומאה מעכבת את חלות נזירות הטהרה. (11)

ה. משנתנו דנה בנזיר שהיו לו שתי טומאות ספק, האחת של מצורע והאחת של טומאת מת, ומבאר המשנה אימתי ייטור מצרעתו ויהיה מותר לאכול בקדשים, ואימתי יצא

קרבתן אלא למחרת תגלחתו; אבל נזיר טמא מת שאיחר את תגלחתו שדינה להיות ביום השביעי, יכול לגלח מאוחר יותר ולהביא את קרבנותיו בו ביום, ובלבד שטבילתו היתה ביום או כמה ימים קודם.

ג. ימי חלוטו וימי ספרו של מצורע אינם עולים לו במנין נזירות טהרה, כמסקנת הגמרא לעיל נו ב; ואף שכבר תמו "ימי ספרו" אינו יכול למנות "נזירות טהרה" עד שיביא קרבנותיו. (8)

ד. "נזירות טומאה" על מת, אינה רק המתנה עד שיוכל למנות את נזירות הטהרה, אלא שהיא עצמה דין "מנין" לה, ומונה שבעה ימים לנזירות טומאה ומביא קרבנותיו ביום

10. כבר נתבאר בסוגיא לעיל נה ב הערה 3, שהאחרונים דנו בתגלחת הטומאה אם היא מעכבת את הקרבנות ואת נזירות הטהרה, והובא שם מלשון התוספות [נו א ד"ה ואין] "ועד שיגלח לתגלחת נזיר טמא אי אפשר לו לחזור ולמנות נזירות טהרה", ונתבאר כוונתם בהערה שם, שתגלחת הטומאה מעכבת את הקרבנות, והקרבנות מעכבות את חלות נזירות הטהרה, ועוד הובא שם, דבספרי מבואר שהתגלחת מעכבת את הקרבנות; וכן מוכח גם בתוספות בסוגייתנו ס א ד"ה תגלחת, וכפי שנתבאר בהערה שם, וראה עוד לעיל מד ב במשנה "שהנזיר טהרתו תלויה בימיו [ולא בתגלחתו]", ובמה שנתבאר בהערה שם; ובסוגיא לקמן סד ב "שאני נזיר שמחוסר תגלחת" ובמה שנתבאר בהערה שם.

11. מחלוקת תנאים היא לעיל יח, אלא שהתוספות - לעיל נה ב - פירשו את משנתנו כדעה הסוברת שהחטאת מעכבת והאשם אינו מעכב.

וב"ארזי הלבנון" כתב שאין יכולים שניהם להביא חטאת העוף על הספק, כיון שהאחד בודאי טהור הוא; ואולם בזה לא העלינו ארוכה לדבריהם, שיביאו כאחד את קרבן הטומאה, ואילו את קרבן הטהרה יביא כל אחד בנפרד כדי שלא יסריח החלב.

8. כן כתבו האחרונים הרעק"א "קרן אורה" ועוד, והובאו דבריהם בסוגיא לעיל דף נה ונו, וראה מה שנכתב על דבריהם בהערה שם.

9. יסוד זה ידוע בשם הגר"ח שהוכיחו מדברי הרמב"ם בסוגייתנו, והוא מוכח גם בדברי התוספות ס ב ד"ה מחלט, וכפי שיבואר שם בהערה; וכמו כן מוכרח שם, דכשם שאינו יכול למנות את נזירות הטהרה עד שיביא את קרבנותיו, כמו שייסדו האחרונים שהובאו בהערה לעיל, כך אינו יכול למנות "נזירות טומאה" עד שיביא קרבנותיו, וכפי שיבואר בהערה על התוספות שם, וראה גם ב"קרן אורה" שם.

אינו יכול לגלח כלל עד שייתמו ימי נזירותו, כי שמא נזיר טהור הוא ואסור בתגלחת [וכפי ששינונו בסוף המשנה], וכיום השלשים יגלח, (14) ועלתה לו תגלחת זו לצרעתו אם מצורע הוא, [ואם אינו מצורע אבל טמא מת הוא, עולה לו התגלחת ל"תגלחת טומאה", או ל"תגלחת טהרה" אם אינו טמא כלל].

ולאחר תגלחת זו, צריך הוא ספירת שבעה ימים ותגלחת שניה וקרבנות למחרת התגלחת כדי להתירו בקדשים; והיות שאנו מסתפקים שמא טמא מת היה ולא מצורע, הרי שהוא מנוע מלהתגלח שנית עד שימנה נזירות טהרה נוספת.

כי אם אכן טמא מת היה, הרי שהיה עליו למנות "נזירות טומאה", לגלח, ולהביא אחריה קרבן טומאה, ואז יתחיל במנין "נזירות הטהרה"; ו"תגלחת הטומאה" הרי לא נתקיימה עד הגילוח ביום השלשים, נמצא שמוטל עליו עתה להביא קרבן טומאה ולמנות אחריה נזירות, ורק אז יותר הגילוח.

ולכן יביא את קרבן הטומאה ביום שגילח בו

ידי נזירותו ויהיה מותר מכל איסורי נזירות; ובברייתא בגמרא יתבאר דין הבאת קרבנותיו.

ו. המשנה מתבארת כאן כפי שיטה אחת בפירוש המשנה שביארו התוספות לעיל נה ב. (12)

מתניתין:

נזיר — סתם שהוא חייב בנזירות של שלשים יום — **שהיה טמא מת בספק**, וגם **מוחלט** בטומאת צרעת **בספק** (13) ביום הראשון לנזירותו, וכבר נרפא מן הצרעת:

הרי המצורע הזה **אוכל בקדשים רק אחר ששים יום**, כלומר: ביום הששים עצמו.

כיצד: אין אתה יכול להתירו בקדשים — מספק — אלא לאחר שיגלח שתי תגלחות לצרעתו, ויביא קרבן למחרת תגלחתו השניה.

ומצורע זה שאין טומאתו אלא ספיקות —

13. ראה בתוספות ובפירוש הרא"ש לעיל נה ב, כיצד יתכן מצורע שהוא ספק מוחלט.

14. א. ואם תאמר: אפילו ביום השלשים אינו מגלח, שהרי לכתחילה אין נזיר מגלח אלא ביום שלשים ואחד! ?

ביארו התוספות לעיל "דמשום אכילת קדשים הקילו בשני תגלחיות ראשונות לכתחילה ביום שלשים"; ודבריהם אלו אינם אלא אם דין זה שאין הנזיר מגלח לכתחילה אלא ביום שלשים ואחד הוא רק מדרבנן, ובדבר זה יש סתירות בדברי התוספות בכמה מקומות במסכת זו.

12. אף שכתבו התוספות כאן, שכבר נתבארה המשנה לעיל נה ב בדבריהם, מכל מקום אין פירוש המשנה צריך לכל מה שפירשו שם, כי שם פירשו את המשנה באופן שלא יסתור את שיטת רב חסדא הסובר שימי חלוטו וספרו עולין לו מן המנין והתגלחת שלהם בלבד היא שסותרת, אבל לפי מה שהסיקה הגמרא [לעיל נו ב] שלא כדעת רב חסדא, אלא שימי חלוטו וספרו אין עולין לו מן המנין כמו ימי טומאתו למת, הרי שאין צורך לכמה פרטים מדבריהם שם, וכאן יתבאר לפי מסקנת הגמרא.

עוד שלשים יום של נזירות לקיום תגלחת טהרה; ובהכרח ימתין עד תשעים יום שהוא יום השלשים ואחד לנזירותו, (16) ואז יגלח.

וביום התשעים כשגילח עדיין אינו מותר באיסורי הנזירות, כי אם היה טמא מת מלבד צרעתו, הרי שלא נתקיימה "נזירות הטומאה" אלא לאחר שהביא את קרבנות ספק צרעתו — שאין ימי הצרעת עד להבאת הקרבנות עולים לו ל"נזירות טומאה" — והגילוח שעשה ביום התשעים היא היא תגלחת טומאתו, שרק לאחריה יכול הוא להביא את קרבן הטומאה שלו, ולהתחיל במנין נזירות הטהרה. (17)

ולכן יביא אחר התגלחת שביום התשעים את קרבן הטומאה, ויחל ביום זה למנות נזירות טהרה, והיא תסתיים ביום המאה ועשרים, שהוא יום ה"שלשים ואחד" של נזירות זו; וזו היא שלמדנו: ושותה יין ומיטמא למתים אחר מאה ועשרים יום. (18)

הוא יום השלשים, (15) ויחל מיד למנות נזירות טהרה שתסתיים ביום החמשים ותשע לקבלת נזירותו, ואז יגלח תגלחת שהיא: ספק "תגלחת טהרה" וספק תגלחת שניה של צרעתו; ואת קרבנות המצורע יביא למחרת, כי מאחר שאיחר את תגלחתו השניה, נדחה זמן הבאת קרבנותיו ליום המחרת, נמצא שביום הששים מביא הוא את קרבנות המצורע ומותר לאכול בקדשים.

ושותה יין ומיטמא למתים רק אחר מאה ועשרים יום [היינו ביום המאה ועשרים], כלומר: אינו יוצא מידי ספק נזיר אלא ביום המאה ועשרים.

כיצד: עד יום החמשים ותשעה — בו גילח בשנית — הרי היה אסור באיסורי נזירות כפי שנתבאר; והיות והוא ספק מצורע, הרי שאותם הימים שמנה עד שהביא קרבנותיו ביום הששים ויצא מידי צרעתו אינם עולים לו למנין נזירות טהרה, ואם כן צריך הוא

16. כי היות ואין הוא בא להתיר את עצמו לאכול בקדשים, הרי הוא צריך להמתין עד יום השלשים ואחד, שכן הוא הדין בכל נזירות שממתין עד יום שלשים ואחד, ורק בשתי תגלחות הראשונות היה מותר לגלח ביום השלשים כדי להתירו לאכול בקדשים.

17. מלבד שאין "נזירות טומאה" מתקיימת בימי חלוטו וספרו, יש כאן טעם נוסף שלא נתקיימה תגלחת הטומאה אלא ביום התשעים, כי "אין תגלחת עולה לכאן ולכאן" [כפי שנתבאר לעיל בסוגיא בדף נה ונו, ומתבאר בגמרא בדף ס ב].

18. המשנה נתבארה כפי פירושה השני של התוספות לעיל; ובפירושה הראשון סוברים הם, שאינו אוכל בקדשים אלא ביום הששים ואחד,

ב. ואם תאמר: כיון שאינו אלא ספק מצורע, איך הוא משחית את זקנו שאינו חייב בה אלא אם כן מצורע הוא; וכן בשאר התגלחות שכולן מספק כי שמא היה נזיר טהור, ואינו צריך אלא תגלחת אחת בלבד, ונמצא עובר על הקפת הראש!?

כבר הקשתה כן הגמרא לעיל נח ב, ותירצה באשה וקטן, ראה שם.

15. אינו צריך להמתין עם קרבנותיו למחרת הגילוח ככל נזיר טמא, משום שאין תגלחת מאוחרת מחייבת את דחיית הבאת הקרבנות למחרת; ובלבד שכבר טבל קודם יום זה, כי טבילה מאוחרת דוחה את הקרבנות למחרת הטבילה.

ומפרשת המשנה את הטעם:

שתגלחת הנגע דוחה את תגלחת הנזיר, כלומר: מותר הוא לגלח לצרעתו אף שנזיר הוא ואסור בתגלחת, רק בזמן שהוא הנזיר ודאי מצורע הוא, אבל בזמן שהוא ספק מצורע אינו דוחה את איסור התגלחת.

ואשר על כן אינו יכול לגלח תגלחת ראשונה לצרעתו עד שלשים יום, היות וספק מצורע הוא ספק נזיר טהור הוא, וכן את תגלחתו השניה אינו יכול לגלח מאותה סיבה עד שימנה נזירות שניה של שלשים יום.

גמרא:

א-ט **תנא** בברייתא המפרשת את המשנה:

במה דברים אמורים שממתין הוא ששים יום לאכילת קדשים ומאה ועשרים יום להתרת איסורי הנזירות: בנזירות מועטת של שלשים יום.

אבל בנזירות בת שנה, הרי זה:

אוכל בקדשים לאחר שתי שנים, כשיעור שתי נזירויות [וכפי שנתבאר במשנתנו], ושותה יין ומיטמא למתים לאחר ארבע שנים, כשיעור ארבע נזירויות, [וכפי שנתבאר במשנתנו].⁽¹⁾

א. המצורע מביא לטהרתו בסוף ימי חלוטו: שתי צפורים חיות טהורות, האחת נשחטת, וטובל הכהן בדמה את צפור החיה עם עץ ארו שני תולעת ואזוב ומזה על המצורע, ואחר משלח הוא את הצפור החיה על פני השדה; וכל מעשה זה אינו נעשה בעזרה אלא מחוץ למחנה ישראל; ולמחרת תגלחת "ימי ספרו", אם עשיר הוא, הרי הוא מביא לכפרתו כבש לאשם וכבש לעולה, וכבשה לחטאת; ואם דל הוא: כבש לאשם ושתי תורים או שני בני יונה אחד לחטאת ואחד לעולה; העשיר אינו יכול להביא את קרבן הדל, אך יכול הוא להפקיר את נכסיו.

ב. שתי הצפרים מעכבות את המצורע מלהתחיל למנות את "ימי ספרו"; והחטאת מעכבתו מלאכול בקדשים אבל לא העולה, ואילו דין האשם אם הוא מעכב, יתבאר בהמשך הסוגיא.

מתחיל למנות את נזירות הטהרה [אם טמא מת היה ולא מצורע] אלא ביום השלשים ואחד, וממילא נדחה התירו בקדשים ביום אחד, והתירו באיסורי הנזירות ביום אחד; ובפירושם השני כתבו שם התוספות שלשון "לאחר" אינו מכריע, והביאו דוגמאות לזה.

1. בפשוטו אין חידוש בברייתא זו, ואולם מברייתא זו מוכיחה הגמרא לעיל נו א שלא כרב חסדא, בביאור עיקר הדין שאין ימי חלוטו וספרו עולין לו.

וכדמשמע לשון "לאחר ששים", ומותר באיסורי הנזירות רק ביום המאה עשרים ואחד, כדמשמע לשון "לאחר מאה ועשרים".

והטעם בזה, כי את התגלחת הראשונה אינו יכול לעשות אלא ביום השלשים ואחד ולא ביום השלשים כפי הפירוש הראשון, ומשום שביום השלשים צריך הוא לטבול לצרעתו אחר התגלחת, ויש לחוש שיבואו לומר שטבילה זו היא הטבילה לטומאת המת, ואם טבל רק ביום זה, הרי שאינו יכול להביא את קרבנות נזירות הטומאה רק למחרת ביום השלשים ואחד, ואינו